

Makale Bilgisi

Received/Geliş: 21.10.2023 Accepted/Kabul: 09.12.2024 Published/Yayınlama: 26.12.2024

Lise Öğrencilerinin Bilim ve Sanat Merkezi Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme Kursları ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi

Mustafa ATAŞ¹

Fatma YANIK²

Öz

Millî Eğitim Bakanlığı son dört yılda üç kere Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kursu açmıştır. Çalışma bu kurslardaki işleyişi öğrenci gözünden aktarması ve bu konuda yapılan ilk çalışmalardan olması açısından önemlidir. Araştırma bir durum çalışmasıdır. Çalışmanın amacı BİLSEM Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarına devam eden lise öğrencilerinin kurs ile ilgili görüşlerini tespit etmektir. Bu amaç dahilinde amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenen 13 lise öğrencisiyle araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formları ile görüşmeler yapılmıştır. Veriler, kursun son haftası öğrencilerle yapılan bire bir görüşmeler ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Çalışmanın sonunda kursa katılan öğrencilerin kurstan mutlu ayrıldıkları ve benzer bir kurs açılırsa yine o kursa da katılma niyetinde oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında BİLSEMLER’de gerçekleştirilen Etkinlik Temelli Eğitimi okullarında gördükleri Sunum Yoluyla Öğretime tercih ettikleri çalışmanın bulguları arasındadır. Çalışma verilerinin ışığında kursların her sene tekrarlanmasının faydalı olabileceği ön plana çıkmıştır. Bunun yanında kurstaki ders sayısının azlığı, günde sadece iki saat derse girilebiliyor olması ve kurs süresinin bir ayla sınırlı olması kursun eleştirilen kısımları olmuştur. Tüm bunların sonucunda kursların her yıl sonunda açılabilmesi gibi örgün eğitim devam ederken de açılabilmesi, kursta öğrencilerin alabileceği ders sayısının arttırılabileceği, atölye çeşitliliğinin sağlanabileceği araştırmacılar tarafından sıralanan önerilerdir.

Anahtar Kelimeler: Bilsem, yaz okulu, destekleme ve yetiştirme kursları, özel yetenekli öğrenciler

Examining the Opinions of High School Students About Science and Art Center Summer School Support and Training Courses

Abstract

The Ministry of National Education has opened the Science and Art Centers Summer School Support and Training course. The study is important in that it conveys the functioning of these courses from the student's perspective and is one of the first studies on this subject. The aim of the study is to determine the opinions of high school

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Kahramanmaraş/Türkiye, mustafaatastr@gmail.com

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, Kahramanmaraş/Türkiye, ftmynk@yahoo.com

students attending courses about the course. For this purpose, interviews were conducted with 13 high school students, determined by purposeful sampling method, using semi-structured interview forms created by the researchers. The data obtained was analyzed by descriptive analysis. It was determined that the students who attended the course left the course happily and that they intend to participate in that course again if a similar course is opened. In addition, it is among the findings of the study that they prefer Activity-Based Education in Science and Art Centers to Teaching through Presentation in their schools. In the light of the study data, the opinion that repeating the courses every year has come to the fore. As a result of all these, the suggestions listed by the researchers are that courses can be opened at the end of each year or while formal education continues, the number of courses that students can take in the course can be increased, and workshop diversity can be provided.

Keywords: Bilsen, summer school, support and training courses, gifted students.

1. GİRİŞ

Üstün zekâlı, üstün yetenekli, özel yetenekli gibi farklı şekillerde anılan özel yetenekli çocuk kavramı için alanyazında farklı tanımlar teklif edilmektedir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğinde (2018) özel yetenekli birey, yaşlarına göre hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven, soyut fikirleri anlayabilen ve yüksek düzeyde performans gösteren olarak tanımlanmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde (2019) akranlarına göre zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi, motivasyon veya özel akademik alanlarda yüksek performans gösteren öğrenciler (MEB, 2019) şeklinde tanımlanan özel yetenekli çocuk kavramı Özçelik ve Akgündüz (2018) tarafından akranlarına göre bir ve/veya birden fazla alanda ciddi oranda sivrilmiş bir yeteneğe sahip çocuklar olarak ifade edilmiştir. Bunun yanında özel yeteneklilik ortalamasının üzerinde bir kabiliyet, yaratıcı düşünme ve görev sorumluluğunun bileşkesi olarak tanımlanmaktadır (Boran ve Aslaner 2008). Özel yetenekli çocuklar akranlarından onu ayıran belirgin özelliklere sahiptir. Gubbins, Callahan & Renzulli (2014) tarafından yapılan araştırmada özel yetenekli çocukların akademik kabiliyet, yaratıcılık, liderlik, sanat alanlarında yüksek performans sergiledikleri ifade edilmiştir. Özbay (2013) ise özel yetenekli çocukların yüksek akademik başarı, keşif ve icat yapma, yaratıcı davranışlar sergileme, liderlik, ilişkilerdeki başarı, görsel ve performansa dayalı sanat dallarındaki başarı, sportif başarı gibi belirgin özelliklere ve farklılıklara sahip olduğunu ifade eder. Renzulli (1978) de özel yetenekli çocuklarda akran ortalamasının üzerinde yeteneğe sahip olma, kolay ve hemen öğrenme, sağlam hafıza, soyut düşünebilme, genel kültürünün gelişmiş olma, sorumluluk sahibi olma, yüksek motivasyon, kendi ahlaki ve sosyal kurallarını oluşturma, liderlik gibi özellikler olduğunu söylemektedir. Tanımlardan anlaşılacağı üzere bu bireyler üstün anlama ve idrak kabiliyeti olan öğrencilerdir. Bu öğrencilerin normal öğrencilerden farklı eğitimlere tabi tutulması hem onlar hem de aileleri için faydalı olacaktır (Johnsen, 2021). Bu nedenle özel yetenekli bireylerin yeteneklerini keşfedebilmek ve onlara ihtiyaç

duydukları eğitimi vermek için Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Bilim ve Sanat Merkezleri kurulmuştur.

Bilim ve Sanat merkezleri özel yetenekli öğrencilerin özel eğitim ihtiyaçlarının sağlanması için açılmıştır ve özel yetenekli öğrencilerin sosyal, duygusal, akademik ve kariyer gelişimlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Özel yetenekli bireyler, ülkemizde okullarındaki öğrenimlerini aksatmayacak şekilde ilgi ve yeteneklerinin farkına varmaları ve geliştirmeleri için günün belli saatlerinde Bilim ve Sanat Merkezlerine (BİLSEM) gelerek alanında uzman öğretmenlerin rehberliğinde eğitimler almaktadırlar (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2019). BİLSEM'lere öğrenci alımında öğrencilerin yetenek ve sanat sınavlarından başarı göstermeleri gerekmektedir ve bu sınavlara 1., 2. ve 3. sınıfta öğrenim gören öğrenciler girebilmektedir (Nacaroğlu, 2020). Bilim ve Sanat merkezleri öğrencilere örgün eğitim kapsamında aldıkları derslerin dışında tüm branşlarda etkinlik temelli eğitim imkânı sunmaktadır (Ünlü, & Dökme, 2017). Öğrencilerin henüz ilkökul çağında iken bir dizi sınava tabi tutulup değerlendirilmesi ile özel yetenekli olarak tanılanmaktadır ve tanılama Genel Yetenek, Müzik ve Resim branşlarında ve iki aşamada gerçekleştirilmektedir (Çetin, & Doğan, 2018). İlk aşama ön değerlendirme aşamasıdır. Bu aşamada öğrencilere TKT (Temel Kabiliyet Testi) uygulanmaktadır. T.G. Thurstone ve L.L Thurstone tarafından geliştirilen bu testler ile öğrencilerin dil kavramları, ayırt etme hızları, sayı ve yer kavramları ölçülebilmektedir (Bilgiç, vd., 2021). Bu sınavda başarı sağlayan öğrenciler ikinci aşamaya geçebilmektedir. Tanılamanın ikinci aşaması bireysel değerlendirme aşamasıdır. Bu aşamada öğrenciler başvuru alanlarına göre Genel Yetenek, Müzik ve Resim alanlarında bireysel değerlendirmeye tabi tutulmaktadır. Bu süreç sonunda başarılı kabul edilen öğrenciler özel yetenekli olarak tanılanmaktadır. Süreçte başarılı ilan edilen öğrenciler kendilerine en yakın BİLSEM'lerde eğitim almaya başlamaktadır. BİLSEM'ler Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığına bağlı eğitim kurumlarıdır. BİLSEM'ler, özel yetenekli öğrencilere okul zamanları dışında açık uçlu, yapılandırılmamış eğitim fırsatları sunmaktadır (Kahveci ve Akgül, 2019).

Özel yetenekli çocukların tanılanması ve ihtiyaç duydukları eğitimi almaları önemlidir, bu nedenle söz konusu öğrenciler iyi bir eğitim yaşantısı içinde hak ettiği değeri görmelidir denilebilir. Bu kapsamda yapılan değerlendirme ve ilgili birimlerin tanılanması sonrası çocuklar; baskın yeteneklerini gün yüzüne çıkarmak, ilgi ve yetenekleri ölçüsünde uygun gelişim ve öğrenme ortamlarına kavuşabilmek, var olan potansiyellerini geliştirmek için Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki BİLSEM'lerde belirli eğitim programları dâhilinde eğitim almaktadırlar (Şahin, 2017; Çetin ve Doğan 2018; Arslantaş, İnandı, & Ataş, 2021). Bu eğitim programları; uyum sürecini kapsayan “Uyum Programı”, öğrencilerin geliştirmesi gereken temel becerileri tüm alan/disiplinlerle ilişkilendirilmesini esas alan “Destek Eğitim Programı”, öğrencilerin bireysel yeteneklerini fark etmeleri amacıyla yürütülen “Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme (BYF) Programı”, öğrencilerin özel yeteneklerini

geliştirmek amacıyla yürütülen “Özel Yetenekleri Geliştirme (ÖYG) Programı” ve öğrencilerin ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda bir alanda/disiplinde grupla veya bireysel olarak yürütülen “Proje Üretimi ve Yönetimi (PÜY) Programıdır” (Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2019). Programlar kapsamında 3 ve 4. sınıf öğrencileri Destek-1 ve Destek-2, 5 ve 6. sınıf öğrencileri BYF-1 ve BYF-2, 7 ve 8. sınıf öğrencileri ise ÖYG-1 ve ÖYG-2 aşamalarında çalışmalara katılır (MEB, 2019). Proje Üretimi ve Yönetimi (PÜY) programı da lise öğrencilerinin devam ettiği aşamadır.

Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere BİLSEM’ler özel yetenekli bireylere okullarında aldıkları eğitime destek eğitim veren kamu kurumlarıdır. BİLSEM’ler özel yetenekli olduğu tanılanmış öğrencilere eğitim vermektedir ve diğer öğrencilere kapalıdır denilebilir. Buna rağmen salgın döneminde evlerine kapanan öğrencilerin azalan sosyal becerilerini yeniden geliştirmek için bütün okul ve kurumlar seferber edilmiş, BİLSEM’ler de buna dahil edilmiştir. BİLSEM’lerde açılan yaz kurslarının ortaya çıkış amacı budur denilebilir. Bununla beraber bu kursların ilerleyen yıllarda da açılmaya devam ettiğini eklemek gerekir. Bu anlamda Millî Eğitim Bakanlığının 29.08.2019 tarihli ve 83203306-10.04-E.15508138 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Millî Eğitim Bakanlığı Destekleme ve Yetiştirme Kursları Yönergesi 5. Maddesi 10. Fıkrası hükmü gereğince bilim ve sanat merkezlerinde “Yaz Okulu Kapsamında Destekleme ve Yetiştirme Kursları” açılmasına karar verilmiştir. Bu karar gereğince Bilim ve Sanat Merkezlerinde 2021-2022 eğitim öğretim yılının yaz aylarında örgün eğitime devam tüm öğrencilere ilk kez kurs açılmıştır. Dünyada World Council for Gifted and Talented Children (WCGTC), Johns Hopkins Üniversty gibi kurumların daha önce benzeri çalışmaları vardır (Peters, Carter, & Plucker, 2020). Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarında 2. sınıftan 12. sınıfa kadar atölye programlarına başvuran tüm öğrencilerin eğitim almaları sağlanmıştır. Kurs öğrencilerin devam ettiği eğitim kademeleri dikkate alınarak ilkökul, ortaokul ve lise kademeleri için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Dolayısıyla atölyelerde aynı eğitim kademesinde olmak kaydıyla farklı sınıf seviyelerinde öğrenci bulunabilmektedir. Öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda potansiyellerini en üst düzeyde ortaya koyabilmelerini sağlamak ve yaz dönemini en etkin şekilde değerlendirmelerine katkı sunmak amacıyla bilim ve sanat alanlarını kapsayan atölye programları etkinlik temelli olarak geliştirilmiştir ve öğrencilerimizin atölyelerde aldıkları eğitim ile bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, sorun çözen, kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak yetişmeleri, yetenekleri ve yaratıcılıklarını erken yaşta fark ederek en üst düzeyde kullanmaları ve beceriler edinmeleri hedeflenmektedir (MEB, 2022). Bu kurslarda 55 farklı atölyede etkinlik bazlı dersler yapılmıştır. Yaratıcı Yazarlık, Akıl ve Zekâ Oyunları, Müzik, Düşünme Eğitimi, Erdem Atölyesi, Görsel Sanatlar, Astronomi, Robotik bu atölyelerden bazılarıdır. Atölyeler BİLSEM’lerde dersi verecek öğretmene ve kurumların fiziki şartlarına göre değişiklik gösterebilmektedir.

Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarında her öğrenci en fazla iki atölye seçebilmektedir. Bir atölye 12 öğrencinin seçmesi ile açılabilir. Atölyeler hafta içi dört gün devam etmiştir. Öğrencilerin günde girebildikleri ders sayısı iki saatle sınırlı tutulmuştur. Dolayısıyla her öğrenci haftanın dört günü bilim ve sanat merkezlerinde her gün iki saat olmak şartıyla toplamda sekiz saat atölye dersi görmüş olmaktadır.

Yaz Okulları ile ilgili katılım sağlayan öğrencilerin görüşleri ve bu görüşlerin derlenmesi araştırmacılar tarafından önemli görülmüştür. Çalışmanın problem durumunun bu olduğu söylenebilir. BİLSEM'lerin tanılanmamış öğrencilere de hitap etmesi mümkün mü sorusuna çalışmada cevap aranmaktadır. Bunun yanında Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının etkililik derecesi nedir sorusu da çalışmada cevap aranan sorulardan bir diğeridir.

Millî Eğitim Bakanlığının düzenlediği Yaz Okullarının etkinliğinin ve verimliliğinin tespiti için yapılan bu çalışma alan yazında ilk çalışmalardan biri olacaktır denilebilir. Bu açıdan araştırmanın alan yazına katkı sağlaması beklenmektedir. Bununla birlikte BİLSEM'lerin çalışma prensibini bu kurumlarda eğitim almamış öğrencilerin gözünden irdeleme fırsatı bu çalışma ile es geçilmemiş olacaktır. Çalışmanın kurs süresince görülen aksaklıklar tespit edilerek Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının işleyişini daha iyi hale getirmesi beklenmektedir. Çalışma bu kursun etkililiği, verimi ve işleyiş ile ilgili öğrenci görüşlerinin derlenmesi için gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, lise öğrencilerinin Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarında aldıkları dersler ve genel anlamda kurs hakkındaki görüşlerinin tespitidir. Bunun yanında çalışmanın alt amacı etkinlik temelli öğretim ile sunum yoluyla öğretimin karşılaştırması, Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının eksiklik ve aksaklıklarının tespiti, Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının öğrencilere kazandırdıklarının tespitidir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Araştırma nitel bir durum çalışması olarak planlanıp yürütülmüştür. Durum çalışmaları, özellikle değerlendirme süreçleri gibi birçok alanda kullanılan, araştırmacıların bir durumu, sıklıkla bir programı, olayı, eylemi, süreci ya da bir veya birden fazla bireyi derinlemesine analiz ettiği bir araştırma desendir (Creswell, 2013). Yürütülen bu araştırma ile yorumlayıcı bir yaklaşımla BİLSEM'lerde açılan yaz okuluna katılan lise öğrencilerinin görüşleri ve izlenimleri analiz edilmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yaz okuluna hem ilkokul hem ortaokul hem lise düzeyinde katılım sağlanmıştır. Lise öğrencilerinin öğrencilikleri boyunca farklı kurs ve etkinliklere katılmaları, öğretim stratejilerinin kullanımını daha doğru ayırt edebilecekleri ve sağlıklı verilerin lise grubundan toplanılabileceği öngörüsü ile çalışma lise öğrencileri ile ve 2022-2023 eğitim öğretim yılı yaz tatilinde gerçekleştirilmiştir. Kahramanmaraş ilinde bulunan Nuri Pakdil Bilim ve Sanat Merkezi'nde yaz okuluna devam eden 13 öğrenci çalışma grubunu oluşturmuştur. Bu öğrenci sayısı aynı zamanda bu kurumda yaz okuluna devam eden lise öğrencilerinin sayısıdır. Çalışma grubunun 12'si kız, 1'i erkek; 10'u 11. Sınıfa devam edecek, 3'ü 10. Sınıfa devam edecek; 9'u Anadolu Liselerine devam ederken, 4'ü nitelikli (puanla öğrenci alan) okullara devam etmektedir. Bu öğrencilerinin tamamı ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerin notları birbiri ile karışmasın diye görüşme sırasına göre not kağıtlarına A1, A2, ... A13 isimleri verilmiştir. Bu isimlendirmeler tartışma ve sonuç bölümünde kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Görüşme formunun taslak hali alanyazın taramasına dayanılarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuş, ardından yapılan çalışmalar ile görüşme formu nihai şekline kavuşturulmuştur. Görüşme formuna son halini vermek için Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim bölümünde görev yapmakta olan bir öğretim üyesinin, yine aynı bölümde yüksek lisans eğitimine devam eden beş öğrencinin ve Nuri Pakdil Bilim ve Sanat Merkezi'nde görev yapan iki öğretmenin görüşü alınmış ve soruların görüşmeye uygunluğu tartışılmıştır. Tüm bu çalışmaların sonucunda forma son hali verilmiştir.

Araştırmanın verileri öğrenciler ile yapılan birebir görüşmeler ile toplanmıştır. Görüşmeler öğrencilerle yüz yüze ve öğrenciler tek iken gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin yapıldığı sınıfa başka öğrenci alınmamış, sınıfta sadece öğrenci ve araştırmacılar bulunmuştur. Görüşme esnasında öğrencilere görüşme formunda olmayan bir soru sorulmamış, sadece cevaplarda aydınlatılması gereken noktalar kalırsa öğrencinin bu noktaları açması istenmiştir. Görüşme esnasında araştırmacılar tarafından notlar alınmış ve muhatabın izni dahilinde ses kaydı gerçekleştirilmiştir. Tüm bunların ardından Odak Grup Görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmeleri ile grup içi etkileşim ve grup dinamiği yeni ve farklı fikirlerin ortaya çıkması sağlanabilir ve karşılıklı etkileşim ve çağrışımlar sonucu, katılımcılar birbirlerinin zihinlerindeki duygu ve düşünceleri tetiklerler; böylelikle de zengin bir bilgi akışı sağlanır (Çokluk, Yılmaz ve Oğuz, 2011; İnandi, Yaman & Atas 2022).

Öğrenciler görüşmenin yapılacağı sınıfa birlikte alınarak aynı sorular bir de öğrenci grubuna benzer ifadeler ile sorulmuş ve cevapları sırayla alınmaya çalışılmıştır. Odak Grup Görüşme tekniği ile öğrencilerin tek başlarına iken söylemek isteyip de çekindikleri veya unuttukları kısımların da açığa çıkarılması sağlanmaya çalışılmıştır. Tüm bu görüşmeler araştırma sürecine dahil olmak isteyen öğrenci velilerinin gözetiminde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin İşlenmesi ve Analizi

Görüşme verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz uygulanmıştır. Verilerin çözümlenmesi sürecinde görüşüne başvuru alanların cevapları bir araya getirilerek tek bir belge haline getirilmiştir. Bu belge yaklaşık 15 sayfalık ham verileri ihtiva etmekteydi. Veriler kodlanmadan önce tüm metin dikkatlice okunmuş görüşler araştırmacıların zihninde genel bir çerçeveye oturtulmaya çalışılmıştır. Metinler belirlenen temalara göre cümle cümle kodlanmıştır. Nitel araştırmalarda inandırıcılığı ve doğruluğu arttırmak için toplanan verilerin kaynak cümleler değiştirilmeden sunulması önerilmektedir (Creswell, 2013). Mevcut araştırmada görüşüne başvuru alanların cümleleri değiştirilmeden italik şeklinde sunulmuştur. Sonuç olarak bulgular betimlenmiş, betimlemeler düzenlenmiş ve yorumlanmıştır.

3. BULGULAR, TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde çalışma süresince elde edilen bulgular raporlanmış ve alan yazın dahilinde yorumlanmıştır. Araştırmada tartışma ve sonuç bölümlerine yer verilmemiştir. Araştırma kapsamındaki bulgular aşağıdaki gibi temalaştırılmıştır. Araştırmada ayrı bir tartışma sonuç başlığı açılmak yerine bulgular başlığı altında tartışma, sonuç ve öneriler bölümü paragrafları oluşturulmuştur.

Şekil 1. Nitel Bulguların Temaları

BİLSEM’lerdeki Kurs Derslerinin ve İşleyişin Genel Değerlendirmesi				
Kursla İlgili Şikâyetler	Genel	Bilim ve Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme Kursları ile İlgili Görüşler	Öğrenci Kazanımları	
Sınıf Düzeylerinin Farklılıklarının Etkisi				

BİLSEM’lerdeki kurs derslerinin ve işleyişin genel değerlendirilmesi başlığında öğrenci cevaplarına göre farklı alt başlıklar oluşmuştur. Bunlar yaz okuluna katılma sebepleri, etkinlik temelli

öğretim yönteminin değerlendirilmesi, yaz okulunun başarılı yönleri şeklindedir. Öğrenciler yaz okuluna katılma sebeplerini *“kendimi geliştirmek için”, “yeni bir şeyler öğrenmek için”, “evde boş oturmaktansa kendime bir katkı olsun diye”, “yaz tatilimi değerlendirmek için”, “evde sıkılmaktansa okula gidip hem pekiştirip hem de yeni şeyler öğrenirim diye”, “yazın boş zamanında kendimi geliştirmek için”, “yazın boş durmamak ve kendime bir şeyler katmak için”, “boş zamanlarımı değerlendirmek”, “dilimi geliştirmek, yeni şeyler öğrenmek ya da öğrendiklerimi tekrar etmek için”* şeklinde ifade etmiştir. Bu ifadeler öğrencilerin yaz okuluna başlarken büyük beklentileri ve hedefleri olmadığını düşündürmektedir. Genellikle boş vakitleri değerlendirmek ve evde sıkılmamak için kursa geldiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Bunun yanında *“kendimi geliştirmek için”, “yeni bir şeyler öğrenmek için”* kursa geldiğini ifade eden öğrencilerin kendilerince makul ve geçerli geliş sebeplerinin olduğu söylenebilir. Buna ek olarak *“annem demişti”, “değişiklik olsun”, “sosyalleşmek”* ifadeleri de yaz okuluna katılma sebepleri olarak ifade edilmiştir.

Lise öğrencileri bilim ve sanat merkezlerinde gerçekleştirilen etkinlik temelli ders işleniş ile okullardaki müfredat ve düz anlatım temelli ders işleniş karşılaştırmasına farklı cevaplar vermişlerdir. A10 isimli öğrenci bu soruya *“kurs farklı, sınavdan çıkmaz, pekiştirme yeri. Okul genel, sınavda çıkar ve genel öğrenme yeri.”* cevabını vermiştir. Bilsen’lerin amacı özel yetenekli öğrencilerin yeteneklerini keşfedip geliştirmektir. Bunu yapmak için de etkinlik temelli öğretimi kullanır. Bu kurumlarda sınavlara hazırlık yapılmaz, test çözülmez ve bu kurumlar dersane değildir. Öğrenciler okul derslerinden sonra yaptıkları tüm ders faaliyetlerinin dersane dersi olduğu yanılgısına genelde düşmektedir. Buna rağmen BİLSEM’ler etkinlik bazlı ders işlenen, öğrencinin yeteneklerini fark etmesini sağlamaya çalışan, bu yeteneklerin geliştirilmesi için uğraşan kurumlardır. Bu açıdan A10 isimli öğrencinin tespiti ve karşılaştırması yerindedir. Bununla beraber kursu yapan öğretmenlerin BİLSEM’in sınava hazırlık yeri olmadığını ve okuldan farklı olduğunu hissettirmesi işlerinde başarılı olduklarını da göstermektedir. A5 isimli öğrencinin *“Okullarda eksikler kapanmadan yeniler ekleniyor, böyle olunca dersler verimsiz geçiyor; bilsen yaz okulunda etkinliklerle verimli dersler işleniyor ve eksiklikler ders içinde kapatılarak daha fazla verim alınıyor.”* ifadesi dikkat çekmektedir. Bu ifade dersin ders içinde öğrenilip kalıcı hale getirilmesi isteğinden ileri geliyor olabilir. Başka bir ifade ile öğrenciler derslerinde aktif olup ders içeriğini içselleştirmek istemektedir. Bunun yanında A4 isimli öğrencinin *“yaz okulundaki ders işleniş benim daha çok hoşuma gidiyor; okul sıkıcı, kurs daha eğlenceli ve isteğimi daha çok artırıyor.”* ifadesi araştırmanın önemli bulgularından biridir. Aydın-Elmas ve Demir (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğrenciler okulu sıkıcı ve yorgun metaforları ile anlattıkları bulgusu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş (2019) araştırmalarında Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden öğrencilerin süreçte mutlu oldukları, Bilim ve Sanat merkezine gelirken yüksünmedikleri bulgusu araştırmanın bulguları ile paraleldir. A2 isimli öğrencinin ifadesi şu şekildedir: *“Kursta daha etkin bir işleyiş var, örneğin yapılan etkinlikler ertelenmeden uygulanıyor; okulda ise daha çok dinleme*

odaklı geçtiğinden evde kendi alanımızdan feragat etmek gerekiyor. Melanlioğlu (2019) çalışmasında katılımcıların dikkatli dinleme süreleri 10 ila 50 dakika arasında değiştiğini ve hocanın öğrenciyi aktif tutmasının dikkatli dinleme sürelerini arttırdığını tespit etmiştir. Bilim ve sanat merkezlerinde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencileri derste aktif hale getirdiği ve sıkılmalarını önlediği Melanlioğlu (2019)'nun bulguları ışığında ifade edilebilir. A1 isimli öğrencinin *“Etkinlik bazlı ders işlenince daha keyifli oluyor ve öğrendiğin daha kalıcı oluyor.”*, A7 isimli öğrencinin *“Kısaca, etkinlik bazlı olunca daha eğlenceli ve akıcı geçiyor, daha fazla adapte olabiliyorum.”*, A13 isimli öğrencinin *“kursta işlediğimiz dersler daha eğlenceli, daha zevkli ve az kişi olduğumuz için daha anlaşılır.”*, A12 isimli öğrencinin *“ Kesinlikle etkinlik bazlı kat kat iyi okulda ezbere gidiyoruz, ezbere olduğunu bilince insanın dinleme isteği olmuyor.”* ifadeleri birbirlerine paralel ve dikkat çekicidir. Bu ifadeler öğrencilerin bilim ve sanat merkezlerinde gerçekleştirilen etkinlik temelli ders işlenişini okullardaki işleyişe tercih ettiklerini göstermektedir. Özellikle öğrencilerin sıkılmadıklarını, dersten zevk aldıklarını ifade etmeleri dikkat çekmektedir. Eski, Gürol ve Kazancı-Gül (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğretmenlerin düz anlatıma yer verdikleri ve bu sebeple kursların sıkıcı olduğu ifadesi araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Araştırmanın düz anlatımın başka bir ifade ile ezber yönteminin, etkinlik temelli ders anlatımının karşısında yetersiz olduğu bulgusu Kablan vd. (2019) tarafından yapılan araştırmada düz anlatımın rutin olmayan problemlerin çözümünde buluş yolu ile öğretim kadar yeterli olmadığı bulgusu ile benzerlik taşımaktadır. Bunların aksine A9 isimli öğrenci *“çok fark yok”* ve A11 isimli öğrenci de *“bazen evet bazen hayır”* şeklinde cevaplar vermişlerdir. Bu öğrenciler etkinlik temelli ders işlenişine ilgili olumsuz yanıtlar vermişlerdir.

Araştırma kapsamında lise öğrencilerine yaz okulunun başarılı buldukları yönleri sorulmuştur. Bu soruya A4 isimli katılımcı *“özgüvenimin daha da arttığını hissettim.”* cevabını vermiştir. Bu durum az mevcutlu sınıflarda öğrencinin kendisini daha iyi ifade edebilmesi ile gerçekleşmiş olabilir. Şahin, Üstüner ve Korkmaz (2018) tarafından yapılan çalışmada sınıf mevcudunun 16 kişi olduğu sınıflarda dil öğreniminin daha kolay olduğu ve bunun öğrenci özgüvenini yükselttiği bulgusu araştırma bulgularını destekler niteliktedir. A5 isimli öğrencinin *“sınıflar az kişi olduğu için bu bizim rahat olmamızı sağlıyor.”* ifadesi sınıf mevcudunun düşük olması ile özgüven ve rahatlık ilişkisine ışık tutar cinstendir. Yine A2 isimli öğrencinin kursun başarılı yönlerinden bahsederken kullandığı *“öğrencilerle okuldakinden daha ilgili olmaları”* ifadesi de yukarıdaki çıkarımları destekler niteliktedir. Dolayısıyla öğrencinin öğrendiği, fikirlerinin dinlendiği sınıf ortamında öğrenci daha rahat olacak ve buna bağlı olarak özgüveni artacaktır. Bu çıkarıma dayanarak Bilsen yaz okulunun bu sınıf atmosferini sağlamış olduğu söylenebilir.

Öğrencilere araştırma kapsamında kurs ile ilgili genel görüş, öneri ve düşünceleri de sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin hemen hemen ortak cevabı seçilen atölye sayısının ve ders saatlerinin daha çok

olması gerektiği idi. Kursa katılan öğrenciler günlük 2 ders saatini az bulmaktadır. A7 isimli öğrencinin ifadeleri bu durumu şöyle açıklamaktadır: *“ben dersleri güzel buldum fakat seçenekleri az buluyorum. Daha fazla ders seçeneği olabilirdi mesela ya da daha fazla ders saati.”* A11 isimli öğrenci de *“2’den fazla kursa (atölye derslerini kastetmiş olmalı) gelsek daha güzel güzel/iyi olur”* demektedir. Bu ifadeler öğrencilerin seçebilecekleri atölye sayısının artırılması gerektiğini düşündürmektedir. Mevcut durumda öğrenciler en fazla 2 atölyeden kurs alabilmekteydi. Bu sayının 3 hatta 4 olması gerektiği savunulabilir. Benzer şekilde A4 isimli öğrenci *“ders saati daha çok olabilir veya kurs 1 ay değil de 2 ay olabilir. Okul zamanında da kurs olmasını isterim.”* demiştir. Bu ifade eğitim öğretim yılı süresince de bilsem yaz okulu türevi kursların açılması isteğidir. Bilim ve Sanat Merkezleri hafta içi genellikle akşam derslerinde yoğun olmaktadır. Sabah ve öğle derslerinin pek çok Bilim ve Sanat Merkezinde yoğun olmadığı söylenebilir. Bunun yanında genelde büyükşehirlerdeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde cumartesi günleri gün boyu dersler yapılmaktadır. Dolayısıyla Bilim ve Sanat Merkezlerinde sınıfların belirli zamanlarda sürekli boş olduğu ve bu tip kursların yapılmasına müsait zamanların olduğu kolaylıkla söylenebilir. Bu bağlamda Bilim ve Sanat Merkezlerinde yıl içerisinde de bu kursların belirli periyotlar halinde açılacağı söylenebilir.

Bazı öğrenciler derslerin başlama ve bitiş saatleri ile ilgili sıkıntılarını şu şekilde dile getirmiştir. A5 isimli öğrenci *“ders saatleri çok sıcak bir zamana geldiği için ulaşım sıkıntısı oluyor, dersler biraz daha erken ya da geç olabilir.”* demektedir. Bilsem Yaz okulu kursları okuldan okula değişiklikler gösterebilse de genellikle sabah 8.50’de başlayıp 12.00’da bitirilmektedir. Ardından 1 saatlik öğle arası verilmekte, 13.00’da başlayan öğleden sonra dersleri 16.10’da bitmektedir. Sabah gruplarının çıkış saatleri ile öğle gruplarının giriş saatleri öğle sıcaklığına denk gelmektedir. Öğrencinin bahsettiği *“sıcak zamana gelmek”* ifadesinden bunu anlamak gerekir. Benzer şekilde A5 isimli öğrenci *“sadece dersler biraz daha kısa, çok olabilir ve saat biraz daha erken veya geç olabilir.”* ifadesini kullanmıştır. Ders saatlerinin 40 dakika olması öğrenciye yazın sınıfta fazla gelmiş olabilir, benzer şekilde derslerin başlama saatleri ile ilgili de dileğini dile getirmiştir.

Öğrenciler atölyelerdeki sınıf düzeyi farklılıkları hakkında da fikirlerini dile getirmiştir. Bilindiği üzere Bilsem Yaz Okulu kurslarında atölyelere katılan öğrenciler ilkökul, ortaokul ve lise grupları olarak ayrılmıştır. Dolayısıyla sınıf düzeyinde bir ayırım söz konusu değildir. Bu durum atölyelerde farklı sınıflardan öğrencilerin olmasını sağlamıştır. Bu konudaki öğrenci görüşleri şu şekildedir. A13 isimli öğrenci bu soruya *“Hayır, çünkü zaten okul müfredatı gibi işlenmiyor dersler, ondan dolayı sorun yaratmadı.”* cevabını vermiştir. Bunun yanında A1 isimli öğrenci ise *“12’ler YKS’den dolayı katılmadığı için zaten sıkıntılı olmadı. 2, 3 yaştan da problem çıkacağını düşünmüyorum.”* ifadesini kullanmıştır. A2 isimli öğrenci ise *“sınıf farklılıkları sorun yaratmadı, sonuç olarak aynı eğitim düzeyindeyiz ve eşitiz. Olması gerektiği gibi bir eğitim sunulduğundan herhangi bir sorun ortaya çıkmıyor.”* demektedir. Kursta etkinlikler ile dersler yürütüldüğünden yaş farkının bir sorun yaratmadığı

söylenbilir. A2'nin ifadesinde dikkat çeken bir detay göze çarpmaktadır, öğrenci *“olması gerektiği gibi bir eğitim”* ifadesini kullanmaktadır. Dolayısıyla öğrenci kurs boyunca gördüğü eğitimi beğenmekte hatta buna olması gereken eğitim demektedir. Aslan ve Doğan (2016) tarafından öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezleri ile ilgili metaforik algıları ile ilgili yapılan çalışmada öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezlerini “beynin sol lobu” olarak tanımlamıştır. Beyin yarım kürelerinin sorumlulukları farklı olduğu gibi çalışma sistemleri de farklıdır (Yaman ve Karaarslan, 2012). Beynin sol yarım küresi bütüncül algılamalara sahip değildir, bilgileri adım adım depolar. Sorunla karşılaştığında o sorunu minik parçalara böler ve daha sonra parçaları tek tek analiz ederek bütüne ulaşır. Sağ yarımküresi ise bütüncül olarak işlem yapmaktadır (Boydak, 2004). Bloom, (1971) tarafından geliştirilen taksonomi göz önüne alındığında beynin sağ lobu bilgi ve kavrama düzeyinde çalışırken sol lob analiz ve sentez düzeyinde işlem yapmaktadır. İdeal eğitimin sol lobun gerçekleştirdiği analiz ve sentez basamaklarına ulaşmak olduğu söylenebilir. Etkinlik temelli öğretimin analiz ve sentez düzeyinde öğrenme sağladığı söylenebilir. Bu bağlamda A2 isimli öğrencinin *“olması gerektiği gibi bir eğitim”* ifadesi anlamını bulmaktadır.

Çalışmaya katılan öğrenciler BİLSEM öğrencisi olmak isteyip istemedikleri sorusuna genelde olumlu cevaplar vermiştir. A13 isimli öğrenci bu soruya *“isterdim, çünkü başarılı olduğumuz yönlerin üstüne gidebileceğime ve daha çok etkinliğe katılabileceğime inanıyorum.”* cevabını vermiştir. Bu öğrencinin BİLSEM kurumunun kuruluş amacını kavramış olduğu söylenebilir. Bu kurumlar özel yetenekli öğrencilerin gizli kalmış yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesi amacıyla açılmıştır. BİLSEM Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının hedefine ulaştığı bu veri ışığında söylenebilir. A4 isimli öğrenci ise bu soruya duygularını çok net ve açık ifade ederek yanıt vermiştir. Yanıt şu şekilde: *“Evet, çünkü sevdim.”* Bu ifade öğrencinin BİLSEM öğrencisi olma isteğini anlatan en sade cümle olsa gerek. Sevgi, en yüce ve yaşamı yönlendiren en güçlü duygudur (Çağlar, Mersin ve İbrahimoglu, 2020). Esasında eğitimin nihai amacının okulu, okumayı, öğrenmeyi, araştırmayı, bilmeyi sevdirmek olduğu söylenebilir. A5 isimli öğrencinin *“isterdim, çünkü böyle kursları, etkinlikleri seviyorum ve daha önce de katıldığım başka yerler oldu. İlgimi çekiyor ve kendimi geliştirebileceğimi düşünüyorum.”* şeklinde verdiği cevap A4 isimli öğrencinin cevabıyla paralellik göstermektedir ve benzer şekilde yorumlanabilir. A2 isimli öğrenci soruya *“Tabii ki isterim. Bilim ve Sanat merkezi öğrencilere çok şey katmakta. Eğer öğrencisi olursam ben de bu okula bir şeyler katabilirim.”* cevabını vermiştir. Sarıtaş, Şahin ve Çatalbaş (2019) çalışmalarında BİLSEM'in öğrencilere “kendini daha rahat ifade edebilme, özgüven artışı, farklı düşünebilme, merak, sorgulama, araştırma, boş zamanlarını verimli değerlendirme ...” gibi katkılarının olduğunu ifade etmektedir. Bu katkıların birkaçı A2 isimli öğrencinin de dikkati çekmiş olmalı ki kurumun öğrencilere çok şey katmakta olduğunu ifade etmiştir. Yine A6 isimli öğrenci bu soruya *“Olabilir. Bu güzel ailede eğleneceğimi düşünüyorum.”* cevabını

vermiştir. Bu ifadede BİLSEM için kullanılmış “*aile*” kelimesi göze çarpmaktadır. Bu ifade öğrencinin kurumun atmosferini, öğretmenleri ve atölyelerdeki genel havayı samimi bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. A7 isimli öğrenci ise “*Elbette, yeni şeyler öğrenmek beni çok mutlu ediyor. Bilim ve Sanat Merkezi de bu konuda bana eşlik ediyor.*” demektedir. Bu ifadedeki “*mutluluk*” kelimesi dikkat çekicidir. Bilim ve Sanat merkezinin öğrenciye yeni şeyler öğretebilmesi onu mutlu etmektedir. Dolayısıyla öğrenci bu kurumda mutluymuş. Bu BİLSEM için de mutluluk vericidir. Metin ve Kangal (2012) tarafından yapılan çalışmanın verileri araştırmanın verilerini destekler niteliktedir. Bahsi geçen çalışmada Bilim ve Sanat merkezine devam eden öğrencilerin “*mutluluk*” puanlarınının 13 üzerinden yaklaşık 11 olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya göre bu kurumların öğrencilerinin mutlu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla 1 aylık da olsa BİLSEM Yaz Kursunun öğrencimizi mutlu etmesi kıymetli bir veridir. Buna göre bu kurumlar öğrencilerin mutlu olmasını sağlamaktadır denilebilir.

Bu cevapların yanında etkinlik temelli eğitimin kritik noktalarını kaçıran öğrencilerin var olduğu söylenebilir. A11 isimli öğrencinin “*Çok isterdim ya. Çünkü ücretsiz bir dershaneyi kim istemez ki.*” ifadesi öğrencinin BİLSEM etkinlik temelli eğitim prensibini anlamadığı şeklinde yorumlanabilir. Bilindiği üzere dershaneler sınavlara öğrenci hazırlayan, bilgi düzeyinde öğrenmeyi gerçekleştirebilen özel kurumlardır. Bu kurumların BİLSEM’ler ile kıyaslanmasının pek doğru sonuçlar vermeyeceği açıktır. Yine benzer şekilde A3 isimli öğrencinin “*Yani tabii ki isterdim. Sonuçta aynı konuyu iki kere görmüş olurdum. Çift dikiş.*” ifadesi de benzer şekilde yorumlanabilir.

Bunun yanında BİLSEM öğrencisi olmaya temkinli yaklaşan öğrenciler de vardır. A12 isimli öğrenci bu kurumun öğretmeni olmak isteyip istemedikleri sorusuna “*Hayır, okul ve bilsen ağır gelirdi bana.*” cevabını vermiştir. A8 isimli öğrenci de “*Bilemiyorum, zaten okuldu, spordu, dersti yoğun bir tempom var. Bilim ve sanata da gelirim yorucu ve bu yaptığım şeylerde benim verimimi düşürebilir.*” ifadesini kullanmıştır. Esasında bu durum BİLSEM’e devam eden öğrencilerin yakındığı konulardan biridir. Öğrencilerin hemen hemen tümü okul derslerinin ardından iki ya da üç gün BİLSEM’e devam etmektedir. Bunun yanına eklenen satranç, müzik aletleri vb. özel kurslar; spor aktiviteleri öğrencilerin tüm günlerini ipotek altına almış durumdadır. Bu durum bazı öğrencilerde ekstra motivasyon kaynağı görevi görürken bazılarında yorgunluk ve bıkkınlığa sebep olmaktadır. Dolayısıyla öğrenciden öğrenciye sonuçları değişiklik gösterse de hemen her BİLSEM öğrencisinin mutlak çalışma temposu bu şekildedir. A12 isimli öğrencinin ifadeleri bu açıdan bakıldığında anlamını bulmaktadır.

Sonuç olarak Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kursları belli noktalarda amacına ulaşmış görünmektedir. Yapılan görüşmeler nihayetinde araştırmacılar kursun öğrencilere etkinlik temelli ders işleme tekniğini sevdirdiği fikrindedir. Öğrencilerin hemen hepsi kursun bitişinde kurumdan mutlu ayrılmış ve seneye bu gibi bir kurs açılırsa tekrar başvuracaklarını ifade etmiştir. A7 isimli öğrencinin “*okulu çok beğendim ve seneye tekrar gelmek isterim. Öğretmenlere ve emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.*” ifadesi araştırmacıların bu çıkarımını destekler

niteliktedir. Yine A13 isimli öğrencinin ifadesi dikkat çekicidir, öğrenci *“bu kursa katıldığım için çok mutluyum. Bana birçok şey kazandırdığına inanıyorum.”* demektedir. Öğrencinin derste ve dersin sonunda mutlu olması bir öğretmenin dersin sonundaki yorgunluğunun tek ilacı olabilir. Öğrenci görüşleri üzerinden yapılan değerlendirmelerin sonucunda öğrencilerin kurstan genel olarak memnun ayrıldıkları söylenebilir. Destekleme ve Yetiştirme Kursları hakkında yapılan araştırmalarda genel manada kursların verimli geçtiği, yararlı olduğu kanaati ön plana çıkmaktadır (Nartgün ve Dilekçi, 2016; Tuna, Biber, Polat, Altıok, Küçüköğlü, 2017; Canlı, 2019; Güzelgörür, Demirtaş, & Balı, 2021; Karaköse vd., 2021; Tülübaş vd., 2023). Dolayısıyla araştırmanın bulguları alanyazın tarafından desteklenmektedir. Destekleme ve Yetiştirme kurslarının eğitimde fırsat eşitliğini desteklediği söylenebilir. Özel eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirildiği BİLSEM’lerin imkanlarının örgün eğitime devam eden tüm öğrencilerin hizmetine açılmasının da eğitimde fırsat eşitliğine katkı sağladığı ifade edilebilir.

Bunun yanında öğrencilerin kurs ile ilgili özel istekleri de bulunmaktadır. A4 isimli öğrenci *“lütfen okul döneminde de özellikle İngilizce kursu açın.”* ricasında bulunmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezleri Destekleme ve Yetiştirme kurslarını okul döneminde de açma ve icra etme kabiliyetine sahiptir. Yine bu kurumlar hafta sonu ve haftanın bazı günleri müsait durumdadır. Bu boşluklar Destekleme ve Yetiştirme kursları kapsamında değerlendirilip hem öğrenciye hem öğretmene göre doldurulabilir. Kursların sene içerisinde de yapılması karar alıcılara önerilebilir. Özellikle İngilizce, Türkçe, Matematik, Fen gibi temel branşlarda müfredata paralel şekilde etkinlik temelli derslerin işlenebileceği kurslar açılması önerilebilir. Bunun yanında yaz kurslarında öğrenciler seçebilecekleri ders ve bir günde girilebilecekleri ders sayısını az bulduklarını ifade etmektedirler. Araştırmacılar aynı zamanda Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarında görev almış öğretmenlerdir. Araştırma sürecinde hem araştırmanın içerisinde çalışmış hem de yaz kurslarında ders yaparken öğrencileri ve işleyişi izleme fırsatı bulmuşlardır. Öğrenciler kuruma her gün yalnız iki saat ders için geliyorlardı. Bunun öğrencileri yazın ders ile boğmamak için alınmış bir karar olduğu düşünülebilir. Karar alıcılara öğrencilerin Yaz Okulunda girebilecekleri ders sayısı ve seçebilecekleri atölye sayısının artırılması araştırmanın sonuçları göz önüne alındığında önerilebilir.

Son söz olarak Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının çalışmanın verileri dikkate alındığında öğrenciler için faydalı olduğu söylenebilir. Öğrenciler yaz tatillerini verimli geçirdiklerini düşünmektedir. Bunun yanında kursun en kıymetli çıktılarında birinin kursa katılan öğrencilerin kurstan bu çalışmanın çıktısına göre mutlu ayrıldıkları tespitidir. Tüm bu verilerin ışığında Bilim ve Sanat Merkezleri Yaz Okulu Destekleme ve Yetiştirme kurslarının amacına ulaştığını söylemek doğru olabilir.

4. KAYNAKÇA

- Arslantaş, İ., İnandi, Y., & Ataş, M. (2021). The relationship between mobbing towards teachers and psychological resilience in educational institutions. *Education Quarterly Reviews*, 4(1), 39-49.
- Aslan, H., ve Doğan, Ü. (2016). Üstün yetenekli öğrencilerin devam ettikleri okulları ile bilim ve sanat merkezine ilişkin metaforik algıları: karşılaştırmalı durum çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 335-350.
- Aydın-Elmas, S., ve Demir, E. (2018). 5. sınıf eğitimin okullarına yönelik metaforik algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51(3), 41-70.
- Bilgiç, N., Taştan, A., Kurukaya, G., Kaya, K., Avanoğlu, O., & Topal, T. (2021). *Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama klavuzu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Bloom, B. S. (1971). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: By a committee of college and university examiners*. David McKay.
- Boran, A. İ., & Aslaner, R. (2008). Bilim ve sanat merkezlerinde matematik öğretiminde probleme dayalı öğrenme. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 15-32.
- Boydak, H., A. (2004). *Lider öğretmen*. İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Canlı, S. (2019). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 8(2), 479-501.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni: nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Çetin, A., & Doğan, A. (2018). Bilim ve sanat merkezlerinde görev yapan matematik öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 19(4), 615-641. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.370355>
- Çağlar, M., Mersin, S., ve İbrahimoglu, Ö. (2020). Hemşirelik bakımında duyarlı sevgi. *SBÜ Hemşirelik Dergisi*, 2(1), 37-40.
- Çokluk, Ö., Yılmaz, K., & Oğuz, E. (2011). Nitel görüşme yöntemi: odak grup görüşmesi. *Teorik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 95-107.
- Eski, C., Gürol, M., ve Kazancı-Gül, M. (2021). Destekleme ve yetiştirme kursu 8. Sınıf matematik dersinin öğrenci ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Ulakbilge*, 9(59), 525-542.

- Girgin, D. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin desteklenmesi için gereken yeterlilikler: sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(74), 895–915.
- Gubbins, E. J., Callahan, C. M., & Renzulli, J. S. (2014). Contributions to the impact of the javits act by the national research center on the gifted and the talented. *Journal of Advanced Academics*, 25(4), 422-444.
- Güzelgörür, F., Demirtaş, H., & Balı, O. (2021). The relationship of school principals' management style and school climate. *E-International Journal of Educational Research*, 12(4), 129-150.
- Jackson, N. & Klein, E. (1997). *Gifted performance on young children*. In Colangelo & G. Davis (eds). Handbook of Gifted Education, Allyn & Bacon.
- Johnsen, S. K. (2021). *Definitions, models, and characteristics of gifted students*. in *Identifying gifted students*. Routledge.
- İnandı, Y., Yaman, Ş., & Ataş, M. (2022). The relation between career barriers faced by teachers & level of stress and job satisfaction. *Participatory Educational Research*, 9(2), 240-260. <https://doi.org/10.17275/per.22.38.9.2>
- Kablan, Z.; Özdişçi, S.; Özdemir, A.; Özarmut, Ş.; Erçoban, M.; Daymaz, M., & Aydın, M. (2019). The effect of discovery learning method on routine and non-routine problem-solving scores compared to direct instruction. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 20(1), 83-100.
- Kahveci, N. G., and Akgül, S. (2019). The relationship between mathematical creativity and intelligence: A study on gifted and general education students. *Gifted and Talented International*, 34(1-2), 59-70. doi: 10.1080/15332276.2019.1693311
- Karaköse, T., Yirci, R., Papadakis, S., Ozdemir, T. Y., Demirkol, M., & Polat, H. (2021). Science mapping of the global knowledge base on management, leadership, and administration related to COVID-19 for promoting the sustainability of scientific research. *Sustainability*, 13(17), 9631.
- Melanlıoğlu, D. (2019). Üniversite öğrencilerinin akademik dinleme becerileri üzerine bir araştırma: ders ne zaman bitecek? sıkıldım!. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (20), 311- 348.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2018). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2019). *Bilim ve sanat merkezleri yönergesi*. Tebliğler Dergisi. Yayın Tarihi: Mart 2009. Sayısı: 2618.

- Millî Eğitim Bakanlığı, (2022). “Yaz okulları, 900 bine yakın öğrenciye kapılarını açacak”. Erişim adresi: <http://orgm.meb.gov.tr/www/yaz-okullari-900-bine-yakin-ogrenciye-kapilarini-acacak/icerik/2049>
- Nacaroğlu, O. (2020). Özel yetenekli ve normal gelişim gösteren öğrencilerin 21. yüzyıl becerilerinin incelenmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 53(2), 693-722. <https://doi.org/10.30964/auebfd.615067>
- Nartgün, Ş. S. ve Dilekçi, Ü. (2016). Eğitim destek ve yetiştirme kurslarına ilişkin öğrenci ve öğretmen görüşleri. *Eğitim Yönetimi: Teori ve Uygulama*, 22(4), 537-564.
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri*. Ankara: TC Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını.
- Özçelik, A., & Akgündüz D. (2017). Üstün/özel yetenekli öğrencilerle yapılan okul dışı stem eğitiminin değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(8), 334-351.
- Peters, S. J., Carter, J., & Plucker, J. A. (2020). Rethinking how we identify “gifted” students. *Phi Delta Kappan*, 102(4), 8-13.
- Renzulli, J. S. (1978). What makes giftedness? Reexamining a definition. *Phi delta kappan*, 60(3), 180.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü., ve Çatalbaş, G. (2019). Velilerin gözüyle bilsen. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(1), 114-133. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.5m
- Şahin, M., B. (2017). Özel yetenekli bireylerle diğer öğrencilerin ortak eğitim yaşantıları düzleminde değerlendirilmesi. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 4(2), 47-56.
- Şahin, M., Üstüner M., ve Korkmaz C. (2018). İngilizce öğretmenlerine göre ideal dil öğrenme yaşı ve dil sınıfı mevcudu. *International Journal of Language Academy*, 6(2), 281-301.
- Tuna, A., Biber, A. Ç., Polat, A. C., Altınok, F., & Küçükoğlu, U. (2017). Ortaokullarda uygulanan destekleme ve yetiştirme kurslarına dair öğrenci görüşleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 103-119.
- Tülübaş, T., Demirkol, M., Ozdemir, T. Y., Polat, H., Karakose, T., & Yirci, R. (2023). An interview with chatgpt on emergency remote teaching: a comparative analysis based on human–ai collaboration. *Educational Process: International Journal*, 12(2), 93-110.
- Ünlü, Z. K., & Dökme, İ. (2017). Özel yetenekli öğrencilerin fetemm’in mühendisliği hakkındaki imajları. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 196-204.

Yaman, H., & Karaarslan, F. (2012). Konuşma becerisinin geliştirilmesinde beyin fırtınası tekniğinin etkisi: bir eylem araştırması. *Electronic Turkish Studies*, 7(4), 545-563.

Extended Abstract

This study was carried out to determine the effectiveness of Science and Art Centers Support and Training courses covering the summer months at the end of the 2022-2023 academic year. Science and Art Centers provide education only to gifted and talented students. With these courses, the centers gave unidentified students the opportunity to learn about the activity-based education method. These summer courses are similar to the summer camp activities of institutions such as the World Council for Gifted and Talented Children (WCGTC) and Johns Hopkins University. It was held for the first time in the 2021-2022 academic year and continued in the 2022-2023 academic year. The research is a qualitative case study. The study included 13 high school students attending this course at Kahramanmaraş Nuri Pakdil Science and Art Center as the study group. Interview forms prepared by the researchers were applied to this study group. The data obtained were reported in accordance with the principles of qualitative study. The findings obtained at the end of the study were collected under the headings of General Evaluation of Course Courses and Operation in BİLSEMs, General Complaints About the Course, Student Outcomes and the Effect of Differences in Grade Levels. Participants said that the purpose of coming to the course was *"not to be bored at home, to socialize, to insist on mothers, to learn something new"*. At the end of the course, he said, *"I am very happy that I attended this course, I liked the school very much and I would like to come again next year, because I loved it."* In the research, it was possible to compare the education received by the students in their schools with the education they received in BİLSEM. In this comparison, participants said *"school is boring, the course is more fun; There is a more effective operation in the course, while the school is more listening-oriented; When the activity-based lesson is taught, it becomes more enjoyable and what you learn is more permanent; It's definitely activity-based, we're going to school by heart."* Students said that the course gained *"my self-confidence increased."* summarized as. Throughout the course, participants were placed in workshops in high schools, secondary schools and primary schools, rather than classes. When asked whether this situation created a problem in terms of the operation and continuation of the course, the participants said: *"Class differences did not cause a problem, we are at the same level of education and are equal; Since education is provided as it should be, no problems arise; "The lessons are not taught like the school curriculum, that's why it didn't cause any problems."* they gave their answers. The participants' complaints about the penny were *"lessons could be a little shorter and longer; Class hours come at a very hot time and there is a transportation problem; Workshop options are few."* It is in the form. Therefore, the participating students were generally satisfied with the course they attended. He had the chance to compare the course operation in his schools and the course operation in BİLSEM. As a result of this comparison, they found BİLSEM's operation more useful and entertaining. However, one of the outcomes of the study is that grade levels do not pose a problem in these courses and in courses that operate like these courses. Students also expressed their opinions that these courses should continue. These statements are *"please open an English course, especially during the school period; I will come back next year if the course is opened."* Therefore, it can be said based on the results of the study that continuing the courses may be beneficial for students. As a result, Science and Art Centers Summer School Support and Training courses seem to have achieved their purpose at certain points. As a result of the interviews, the researchers are of the opinion that the course makes students love the activity-based teaching technique. In addition, in summer courses, students state that they find the number of courses they can choose and the number of courses they can take in a day low. The researchers are also teachers who took part in the Science and Art Centers Summer School Support and Training courses. During the research

---

process, they both worked in the research and had the opportunity to watch the students and the process while teaching in summer courses. Students came to the institution for only two hours of classes every day. It can be thought that this was a decision taken in order not to overwhelm students with classes in the summer.